

KLEIFLUITEN (Waaronder de **POTFLUIT**)

Geschiedenis : kleifluit met een kernspleet zijn al gevonden vanaf 1000 jaar v. Chr. In China, Egypte, Jeruzalem, Iran, India en Zuid- en Midden Amerika.

In Europa vanaf de Griekse tijd in 500 – 400 v. Chr. Gevonden als grafgiften bij kindergraven.

Hieronder een kleifluitje, gevonden in Stavoren, Friesland.

Gebruik: Een oud gebruik in Sussex (Engeland) was, om een wat groter formaat potfluit boven op een dak te plaatsen om boze geesten te weren.

In Beieren werd vanaf de 18de eeuw in kindewiegjes een fluit gelegd teneinde het kind tot aan het doopsel te vrijwaren voor boze geesten.

Veel fluiten werden gemaakt in de vorm van dieren.

Fluiten waren ook belangrijk bij rituelen, (godsdienstige processies in Zuid-Amerika), voor de jacht, het bezweren en verjagen van geesten en ter vermaak op feesten en partijen.(veel nog te horen in volksmuziek).

Werking: Geluid ontstaat door trilling van de lucht. Dat kan ontstaan door een snaar of trommelvel, maar ook door op een bepaalde manier in een holle vorm te blazen, door wat men noemt een kernspleet.

Voorbeeld: -vouw het lange blad van riet dubbel , duw de duimen in de lengte met het blad dubbel ertussen tegen elkaar aan, en blaas dan door de spleet. Dit geeft met wat oefening een geluid.

-blaas in/over een flessenhals. Dit geeft ook weer een geluid.

De toonhoogte van de fluit is afhankelijk van de grootte van de holle vorm waarin Geblazen wordt. Hoe kleiner de vorm, hoe hoger de toon.

Cursus potfluit maken

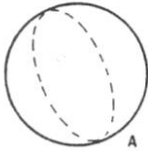
Gereedschap: -2 platgeslagen spijkers tot beitel geslepen, ongeveer 8 mm breed

-Een gewone spijker

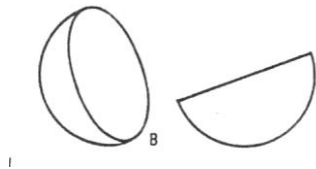
-Een houten latje

-Een haardroger

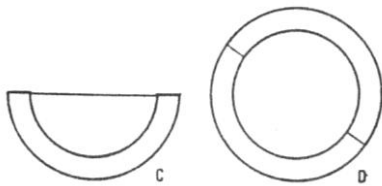
1. Maak een bolletje klei met een doorsnede van 4 tot 8 a 10 cm

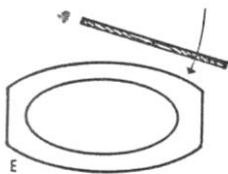
2. Snij het bolletje doormidden

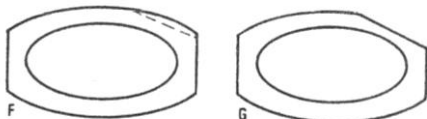
3. Hol het uit en plak de 2 helften weer tegen elkaar

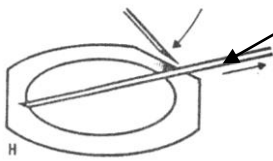
4. Duw met de handen en/of sla met een plat latje het bolletje ovaal en snij de kopse kanten recht af

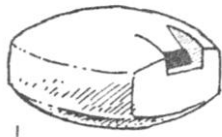
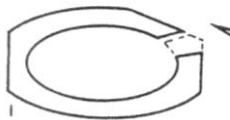
5. Snij nu voorzichtig een stukje klei weg zoals hieronder.

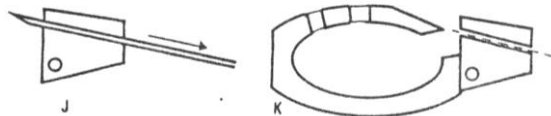
6. Maak nu het labium met de platgeslagen tot beitel geslepen spijker.

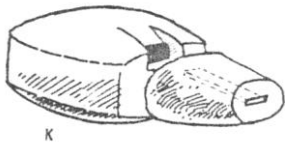
Met een ander beitel wordt nu de rand van het labium weer scherp teruggeduwd. Nu wordt voorzichtig nog wat meer klei weggesneden zie tekening hieronder.

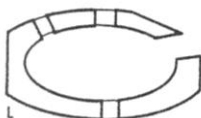
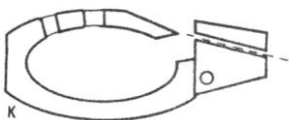
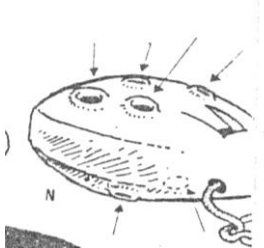
7. Nu moet je het mondstuk maken van klei. **Let goed op de grootte en de verhouding**

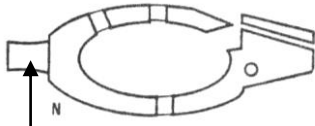
Heel belangrijk: Het sleufje door het mondstuk moet eindigen tegen de schuine rand van het labium.

8. Nu moeten er gaatjes ingemaakt worden. 4 aan de bovenkant, 2 aan de onderkant

9. Plak nu definitief het mondstuk aan de bolvorm.

10. Plak ook een stukje klei aan de andere kant en zet dat ook goed vast. Hier doorheen kun je een gaatje maken, zodat de fluit aan een touwtje om je nek kan hangen.

10. Droog het fluitje nu

11. Leg het dan in een kuiltje op hete as

12. Doe er dan wat gloeiende houtskool bovenop, daarop wat fijne houtjes, dek dan het kuiltje af met een deksel of ijzeren plaat. De fluitjes smoren dan tot aardewerk.

Deuntjes, die gespeeld kunnen worden op een kleifluitje, verzameld door Hans Godefroy.

MUZIEK VOOR HET KLEIFLUITJE.
VERZAMELD DOOR HANS GODEFROY

MISMOONEN

TRAD. FRANCE
FINI

DACAPO DEL FINI

W.A. MOZART

ENGLISCH

QUADRILLE
FINI

H. GODEFROY
D.C. DEL FINI

BRITTAGNE

HELFT VAN HET OKTAAF GAAT MET DEZE ZWEE GATEN

SNEEL

STEUNVINGER

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

SUCCES

ANNEKE BOONSTRA